

En parentation

till

Bellmans minne.

Af

Karl A. Tavaststjerna.

(Forts. fr. n:o 81).

Braun; (ser sig villrådig omkring och förmår Wieselgren att följa med åt fonden. Vänder sig om ett tag)

Det var en fan till karl, han blef ju riktigt vädligt!
Jag trodde på sin höjd han skulle bli guds-nådlig.

Orvar Odd; (indignerad):

Du står där lugn och döf för ufvarnas lät med leende min i din sångmö's forna Eden, du känner icke den nya tidens försåt, du hör ej all denna fromma söndagsgråt, — vi dödlige höra den jämmern, vi, och se den!

Men du står hög, som förr, i din vigda lund,

en saga från friskare svenska lynnens aera, åt dagens dårar du ler med den vises mund, och någon pilgrim kommer en aftonstund att le med dig, medan narrarna lamentera.

August Blanche:

En flack omständighet jag fruktat såsom pesten,

den snärjer Stockholm re'n och Sverge alt, för resten.

Stod Bellman upp i dag, han skulle säkert falla

för vår anständighet och fromleriets galla. Jag tror ej Venus själf i marmorn får stå naken,

tag hit ett snörlif fort, och kläd en kjol på baken!

All kvickhet och all konst blir mycket snart omöjlig —

nog är min samtid dock oändligt dum och löjlig!

Bjursten:

Må fanatismen, må det falska nit mot sångarkungen sina pilar hvässa; han står för högt, — de nå dock aldrig dit, och slokande sig gömmer skrymteri't vid första blick på kransen kring hans hjässa.

J. P. Theorell:

Ett verkligt snille är en gudafödd kemist, som letar guld ur smuts och rikedom ur brist, som finner farligt gift i skönsta blommas kalk; naturens dölda lag med ögat hos en falk han genomskådar snabbt, och ur miasman drar han febergiftets stank. En slik kemist han var, vår store mästare Karl Mikael.

B. E. Malmström, (med krans):

Så klar med diamantlikt sken han tindrar bland de störste af stjärnors hela här. Bland oss är han den förste.

Backantiskt yrande, men nykter i sitt rus, ett pandämonium med valthorn och med krus besvor han fram, så nytt, så nordiskt originelt, — en glädigt Stockholmsvärld på Elyséens fält — så leende och yr i tröstlös sorg, som bara ett nordiskt lynne kan i nordens semmar vara.

Gunnar Wennerberg (med krans):

Den glädje som ur ungdomskraften har sitt språng, skall städse taga form i värser och i sång. Sen till blott, såsom jag, att ni ej hastigt mister'n!

— En krans till Bellmans byst från Glunten och Magistern.

(Lägger ner den).

Joh. Gabr. Carlén, (med en väldig krans):

Det fins ej något blad i Bellmans diktarslager,

som jag ej putsat upp, om jag mig ej be-draget,

ej någon enda knapp uti hans hofhabit, som ej jag synat ömt med äkta forskarnit.

Hans stora ande har jag här på mina fingrar,

och hvad jag bringat har, en eftervärld ej skingrar,

ty det som kärlek bygt, ej hatet rifver ner, och själf't bigoteri't nu Bellmans storhet ser.

(Lägger sin krans om Bellmansbysten, men den är för stor och glöder ner kring piedestalen).

Gustaf Ljunggren, med krans:

Man bör ej läsa Bellman, han skall sjungas . . .

I en fantastisk tonvärld hän man gungas, där luften himlens är, men folket jordens, och trollkonstnären tvingar en med ordens och melodiens väljud än att gråta och än att le åt livets stora gåta.

Anders Fryxell:

En Pindens sekelfest jag ej mig undan-draget,

fast jag min tanke har om salig Bellmans lager.

Talang han haft, gunås, och hvarför ej geni,

men sådant pund kan dock långt bättre nyttjadt bli.

Ett snille på en krog bland bränvinsglas och fulla

förlåter icke jag, trots Mowitz och trots Ulla.

Jag eger ingen krans för sådan Backi galt, som tumlade i rus, då hustrun satt och svalt.

Men likafullt: — sin tid besjög han som ett snille,

det kan jag medge lugnt för friden i vårt gille.

(Går).

Eichhorn, medlande, urskuldande:

Ja väl — jag vill med fog ett ord likväl tillägga:

han var visst icke den, som ville oss upp-ägga

till låga lustars ras, till otukt och till rus, fastmer: de vises vin han skänkte ur sitt krus.

Hans Ulla var visst ej en vidt beryktad slinka,

som hvarje sjömansgast till älskog kunde vinka,

nej, hon var nära nog en riktigt ärbar flicka, på hvilken en baron med nöje kunde blicka.

Och Backi hjältar, — ja, — de voro visst nog yra

men finga adelskap af hans Apollolyra.

Frans Hellberg:

Det finnes ingen sång i hela världen, som kan förliknas vid den som är hans;

ett barn af sin tid nog mycket är den men ock ett barn af hvarje tid som fans.

Och hvad som bäst hans äreminne skriferver är det, att han är vår, är fosterländsk;

som Béranger var fransk, som Holberg bliver

en äkta dansk, som Shakespere, typen gif-ver

utaf en engelsman, är Bellman äkta svensk.

F. Sander:

Din glada visdom, ditt förnöjda val var en till randen bräddad vinpokal.

I päreskummet brötos ljusets strålar, det ljus, som skönt förgängligheten målar.

Sin krycka glömde fattigdomen då, när dansen började i hvirflar gå,

du log och sjöng, när allting syntes galet: Se människan! — se gudaidealet!

Ren Ulla Vinblad hvilar på en bädd, hvars täcke ingen dödlig får beröra;

i ett odödligt löjes skimmer klädd hon slumrat in, — och hvem vill henne störa?

Sitt på din kungastol med lutan säll och sjung uti den vackra, ljumma kväll! Hvert moln, som skuggar pannan under dagen,

må flaktas bort af löjet och behagen!

Carl Snoilsky, (med krans):

I juni den ljusaste natten försvunnit från nordiska land, från vikarnes rodnande vatten och Djurgårdens leende strand. —

Där hade i båten sitt möte de älskande lyckliga tu; på böljornas vaggande sköte två hjärtan uppblomstrade nu. —

Då — plötsligt därebrorta från stranden ett strängospel näjden förnam; vid lekande knäppning med handen hur lätt melodien sprang fram!

En stämna ur ekarnes susning snart härligt i toner sjöng ut naturens och kärlekens tjustning i blomningens korta minut.

I vassen, den bugande, hörde de tvänne med klappande bröst den visa sefirerna förde dit ner med Karl Mikael's röst. —

Förrn böljan mot stranden vardt bruten, han band den i toner och ord och fäste för sekler minuten: — en värdröm om lycka i Nord.

C. D. af Wirsén:

Jag älskat månbelysta Djurgårdslunder. Jag älskat skuggan där, när genomstungen den plötsligt tyktes af en strålig lans, och Rosendals allén och löfskogsdungen, där Framnäs log i stilla halfdagsglans,

och ekarne, som skådat sångarkungen försänkt i drömmar se på fatners dans, och framför alt den kulle, mörk och fa-ger,

där månen gjuter på hans byst sin dager,

Finke Finne; (har mot slutet stått afvaktande och orolig, träder fram med sin krans):

Så är min tur då kommen! Store ordens-bröder . . .!

(Blir varse Schöldström och Levertin, som stå afvaktande med sin kransar.)

Förlåt! Finns någon kyar? . . . Det är mitt nit som glöder . . .!

Jag har förfirat mig. Herr Schöldström, var så god!

Och ni, herr doktor, med! — Säg fram
er versklenod!

Levertin och Schöldström krusa.

Schöldström:

Jag är en ringa man i konstens stora
tempel,
men jag min uppgift har: att gifva rik-
tig stämpel
åt alt det ädla gods, som tiden sett förbi.
Jag älskar hvar detalj i en biografi,
hvar liten bagatell, hvart drag utaf
personen,
som tiden redan glömt. — Hell Bellman
där på tronen!

Oscar Levertin:

Som uti stop från gamla dryckesklubbar
hans syner än vi se i våra glas,
se Astrilds nymfer i koketta stubbar
och Backi riddersmän i ystert ras.
Ty än vår blod bak skjortbröst och kor-
setter
går varmt som bakom fiskbenslif och
krås,

och än i Mälarstadens ljusa nätter
man käckt på Fredman och på Ulla brås.
Hvar maj än brinner klart på Stockholms
himmel

Cytheres bloss i purprad aftonsky,
och öfver vårens ljusa Djurgårdsvimmel
blir Bellmansångens trollglans evigt ny.

Daniel Fallström, (skyndar fram):

Du unga, växande släkte,
stäm möte på Bellmans dag
och glöm att partier finnas,
din ovän i famnen tag!

Då skall du djupt i ditt sinne
förnimma en enda gång
den rätta återklängen
af Bellmans tjusande sång.

*Finke Finne, (stiger fram med glas i
handen, väntande och spörjande ser han
sig omkring):*

Hvar dröjer Heidenstam? Har han för-
summat festen?
Han, som vid Backi tåg är den förnämste
prästen!

Han kommer icke. Nå — så må jag bör-
ja då
med min parentation. Vill Pinden ej
förstå,

hur för ett sådant värf just mig man
hittat på,
— se här förklaringen, och den är myk-
ket simpel:

på lifvets haf jag går med vitterhetens
vimpel
och kastas hit och dit af dygnets vind
och våg
men rimmar otörskräkt och eger skalde-
håg.

Ej ordensbröders kif om Bellmans lif
och seder
mig rör det minsta grand, — det kan jag
svära eder!
Jag har ej renommé, som hindrar mig
att härma
den store mästarn där.

(Pekar på Bellmans byst).

Och jag kan ej förnärma
det minsta vittra kryp med mina rinn, gunås,
ty på hvar hylla stå de för enhvar att fås.
På grund af alla dessa dygder har det
händt,
att jag, till hälften skald, till hälften en
betjänt,
för hans triumfvagn där mig likt en äsna
spänt.

Karl Mikaël, du själf, där högt på piede-
stalen,
ju mer du finner mig som parentator galen,
dess mer du fröjdar dig, att Norden ännu
har

sin gamla löjlighet och anspråksfullhet kvar!
Ödmjuka tjänare, I herrar kommandörer!

(Dricker. Ropar åt fonden):

I Bröder, sägen till att man på kannan rö-
rer!

(Alla dricka).

En sekelfest, där ej det ljuds på en pokal
i Sverge, gudskelof, ej komma kan på tal.—

(Dricker igen. Liten paus.)

Ja . . . hm . . . ! Vid sexton år jag lärde
Bellmans toner —
han sjöngs ju i kvartett af unga epigoner!
Om vi förstodo stort, hvad sången innebar!
det lämnar jag därhän, — men rörande det

var,
då läppar utan fjun besjöngo Mollbergs
dater.

och höjde Ullas pris med bylga gosselater.
Dem renom alt är rent. Snart kände man
sig hemma

i Bellmans glada värld och skötte raskt sin
stämma,
och oskuldsfulla mör, som hörde Fredmans
sånger,

de gnolade på dem — och viste ej af än-
ger.

Än mer — hvem af oss har ej i sin moders
knå
re'n Gubben Noak lärt att taga ut från C?

(Ropar):

Häll Ordensbröder! Skäll

(Dricker).

Må andra akten börja!

— Från alla tusenden, som glädjas och som
sörja

vid Bellmans sekelbår, jag har en hälsning
fått
att bära fram i natt, för'n stämningen för-
gått:

— I Danmark, Heibergs skugga vinkar gladt
med handen,
och Drachmann står så lång med Erik Bøgh
på stranden,
själf Georg Brandes' röst sig blandar i den
kör,
som dazamännens lof till Nordens vingud
för.

I Norge Dietrichson, i Tyskland ändå flera,
i Finland hundraden för Bellman pokulera.
Ja, från Amerika Longfellows ande svingar
sig öfver ocean och högt, med Bellman
klingar.

*(Dricker med Pinden. Med ökad inspiration
och svetten i pannan).*

— Var hälsad, jubelskald! se, barnabarnen
hicka

i tusenmila ring och stånda upp att dricka!
Du lever än bland oss i loftal och förtal,
och Ulla går i kväll på Mosebackes bal.
Likt Greklands store du såsom en halfgud
tronar,

den oss med Nordens öfver och Nordens
köld försonar!

Jag saknar ord — hvad mer — jag tager
Bellmans egne,

— han lånade ju själf den store oförvägne.
Jag känner som musik och sång i hvarje
sena,

och versen raglar yr och börjar på att
skena.

*(Det har ljusnat öfver landskapet i fon-
den. Nu blir det full dager med ens, land-
skapet med Tirsis och Dafne framstår
starkt, medan förgrunden förblir mörk och
Ordensbröderna, som vända sig om vid pa-
rentators utrop, småningom försvinna).*

Re'n morgonrodnan syns emellan skogens
toppar,

och daggen ligger sval på gräs och blad
och knoppar.

Se, på de gröna fält hvad herdar och hvad
lam!

Se, gamla Tirsis går med unga Dafne fram!
Se, hur vid källans bädd så munter han sig
sätter

och hennes hjärta tar vid klang af klari-
netter!

Se, vikens böljor re'n i morgonsolen glitt-
ra . . .

I luften klang jag hör af Bellmans egen
cittra.

*(Finke Finne försvinner, och det ljusnar
äfven i förgrunden).*

Efterspel.

*(Osynlig kör med åkompagnemang af
cittra och klarinetter. Det blir lif i snår
och buskar; planen befolkas med nymfer och
fauner. Kör.)*

Klinga, klinga, klarinetter!
Väcken ur slumrerna upp den store Pan!
I de ljusa sommarnätter
hvilat han här på plan.

Hör hvad fjäsk i alla vinklar, vrår och bu-
skar, snår och öfveralt!

Fader, fader Pan! vak upp och tag gestalt!

*(Prospero springer fram, svingar sitt spö och
berör därmed Bellmansbystens hjässa. Det
börjar röra sig bland kransarna, och ur
blommorna stiger Bellman fram med
sin cittra. Han ser sig omkring smått för-
vånad, känner igen hvar han är och nickar.
Tirsis och Dafne resa sig. Nymferna och
faunerna slå ring kring Bellman på vörd-
nadsfullt afstånd. Han nickar gladt till
dem, ler, knipper på cittran, sätter sig och
ser väntansfullt upp åt viken i fonden.
Plötsligt hör han något, stiger upp och ser
utåt viken. Sedan slår han sig ned och
sjunger).*

Blåsen nu alla!

Hör böljorna svalla,

åskan går,

Venus vill befalla

där Neptun rår.

Simmen, tritoner,

och sjungen, miljoner,

Fröjas lof!

Svaren, postiljoner

i Neptuns hof!

Se Venus i sin prakt!

(Corno).

*(Ulla Winblad närmar sig stranden i en
med vimplar och blomster sirad båt, rodd af
en triton i stor solhatt, omgifven af änglar,
delfiner, sefirer och Pafos' hela makt).*

Kring henne hålla vakt
änglar, delfiner, sefirer, och Pafos' hela

makt:

vattunymfer plaska kring

i ring.

(Corno).

Fåglarna titta

och fiskarna spritta

ur sitt rum.

Gastarna de sitta

på havvets skum.

Väderna susa,

sig böljorna krusa,

bugna ner.

Skyarna bli ljusa,

och solen ler.

(Corno).

Venus på fältet är —
snäckan som henne bär,

sirad med vimplar och blomster, den gula
vassen skar,

En triton med solhatt stor

nu ror.

(Corno).

Ridå.